

The Study of Social, Financial and Family Condition of the Woman Prostitutes in Tehran

Beheshteh, Mirzayi & Buyram Ranjgar

بررسی وضعیت اقتصادی، اجتماعی و خانوادگی زنان روسپی در شهر تهران

بهشته میرزایی^۱ و ایرام رنجگر^۲

The main purpose of this study is to investigate the social, financial and family condition of the women prostitutes in Tehran. The sample of the study includes 105 women prostitutes who were surveyed by simple random method and by using a research made questionnaire. The analysis of the results indicates that most of subjects are in a group of 12 to 19, are single, unemployed and drug user. They are interested in romance stories and they spend their free time for fun. They are not religious and they blame a lack of affections and improper family relations as the reasons for committing the crime.

Keywords: women prostitutes, drug abuse, social, financial and family condition

هدف اساسی این مطالعه، بررسی وضعیت اقتصادی، اجتماعی و خانوادگی زنان روسپی در شهر تهران است. نمونه‌ی پژوهش، شامل ۱۰۵ زن روسپی است که با روش تصادفی ساده و با پرسشنامه‌ی محقق ساخته، مورد سنجش قرار گرفتند. تحلیل نتایج نشان می‌دهد که اکثر آزمودنی‌ها در دامنه سنی ۱۹-۱۲ سال قرار دارند، مجرد و بی‌کار و مصرف‌کننده‌ی مواد مخدر هستند، به کتابهای عشقی علاقه دارند و اوقات فراغت خود را به صورت تفریح می‌گذرانند، معمولاً پای‌بند مذهب نیستند، سابقه محکومیت دارند و علت ارتکاب جرم خود را کمبود محبت و اشکال در روابط خانوادگی می‌دانند. واژه‌های کلیدی: زنان روسپی، مصرف مواد مخدر، وضعیت اقتصادی، وضعیت اجتماعی، وضعیت خانوادگی.

مقدمه

مطالعه در زمینه بزهکاری و انحراف‌های اجتماعی زنان نشان داده که روسپیگری از کهن‌ترین و با سابقه‌ترین انحراف‌های بشری است که رد پای آن را می‌توان در طول تاریخ، مشاهده کرد. چنانچه متجاوز از چهار هزار سال پیش در تاریخ مصر از این پدیده نام برده شده است، این آسیب اجتماعی در میان آشوریان، بابلیان و عبرانیان نیز رایج بود (ویل دورانت b، ۱۳۶۷).

در جوامع باستانی، قدیمی‌ترین نوع روسپیگری شیوه‌ای بود که ارتباط نزدیک با مواضع اعتقادی داشت. مثلاً مردم مصر و بابل بر این باور بودند که رابطه‌ی جنسی با یک راهب موجب نزدیک شدن به خدا می‌شود. در هندوستان روسپیگری بطور کلی محدود به معابد بود. در هر معبد تأمیل گروهی از (زنان مقدس) وجود داشتند که کارشان در وحله‌ی اول رقصیدن و آواز خواندن در برابر بتها و شاید هم سرگرم کردن برهمنان بود. برخی از آنان گویا تقریباً معتکف صومعه بودند اما

۱- Ph.D استاد بار دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن

۲- هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی

دیگران اجازه داشتند با کسانی آمیزش داشته باشند که می‌توانند پولی بدهند به شرط آنکه بخشی از این درآمد به مقام‌های روحانی تحویل داده شود (ویل دورانت، ۱۳۶۷).

برای شناخت پدیده‌ی جرم در هر جامعه باید ابتدا به عوامل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و پرورشی آن جامعه، توجه کرد تا معلوم شود این عوامل تا چه حد جرم آفرین هستند. بر اساس مطالعه‌های انجام شده، مشخص شده که مشکل اقتصادی، علت عمده‌ی آسیب‌های اجتماعی هستند. از میان عوامل مختلف اقتصادی که منجر به انواع کج‌روی‌ها از جمله روسپیگری می‌گردد می‌توان از مشکل‌های اجتماعی که خود زائیده‌ی عواملی چون پی‌افتادگی فرهنگ غیر مادی نسبت به پیشرفت تکنولوژی است و یا بحران اقتصادی و ضعف قدرت مالی و اقتصادی در یک دوره‌ی به خصوص، فقر و بی‌چیزی و زندگی در جایی که واقعا قابل سکونت نیست را نام برد. عده‌ای معتقدند که اگر فقر ریشه‌کن شود، دور سوداگری از میان برود، پیشرفت‌های فنی، زیر کنترل دقیق قرار گیرند و همه از نعمت داشتن احتیاج‌های اولیه برخوردار گردند، در آن صورت جامعه‌ی بشری عاری از انحراف‌ها و کج‌روی‌های اجتماعی خواهد بود (فرجاد، ۱۳۷۵).

استین، نیوکمب و بنتلر^۱ (۱۹۸۷) نقش بزهکاری در زنان و سو مصرف مواد و الکل را مورد توجه قرار داده‌اند. از بین پژوهشهایی که در مورد روسپیگری و زنان خیابانی انجام شده، به نقش محل سکونت و حمایت‌های اجتماعی پی برده شده است (لویت^۲ ۱۹۹۱؛ بوریتس^۳، ۱۹۹۸). لایبر و اسکیند^۴ (۱۹۹۲) در یک مطالعه‌ی طولی به مدت ۵ سال نقش سخت رویی را در واکنش زنان بزهکار به عوامل فشارزای خانوادگی بررسی کردند. پارکر^۵ و همکاران (۱۹۹۳) به نقل از کینگ^۶ (۱۹۹۸) پی بردند که بین بزهکاری و تعارض و دو سوگرایی و ابراز هیجان رابطه وجود دارد. همچنین کراز^۷ و همکاران (۲۰۰۰) در پژوهش خود دریافتند که زنان بیشتر در ابراز هیجان مثبت مانند عشق و عاطفه در دیگران دوسوگرا هستند تا هیجانهای منفی مانند خشم و حسادت که اثرهای مهمی در روابط بین فردی و گرایش آنان به انحراف‌های جنسی دارد.

به جز تحقیقات گسترده‌ای که در مورد وضعیت روان‌شناختی روسپی‌ها به عمل آمده است لازم است تا نقش وضعیت اجتماعی، اقتصادی و خانوادگی این زنان نیز مورد بررسی قرار گیرد.

1-Stein, Newcomb and Bentler
5-Parker

2- Levit
6- King

3- Burtees
7- Krause

4- Lawier & Schinied

روش

جامعه و نمونه ی پژوهش: جامعه ی این پژوهش، شامل زنانی است که در مراکز و کانونهای اصلاح و تربیت ویژه ی زنان در شهر تهران نگهداری می شوند. از بین آنان ۱۰۵ نفر به طور تصادفی انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفته اند.

ابزار

ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه ی محقق ساخته و مصاحبه ی انفرادی است که به بررسی وضعیت زنان روسپی می پردازد.

یافته ها

ما در این پژوهش، ضمن توصیف وضعیت سنی، محل تولد تهرانی یا شهرستانی بودن زنان روسپی میزان تحصیل، وضعیت تاهل، وضعیت اشتغال، وضعیت خانوادگی، تعداد افراد خانواده، استفاده از مواد مخدر و الکل، علاقه مندی به کتاب، گذران اوقات فراغت، پابندی به مذهب، سابقه ی محکومیت، رضایت از خود، علت ارتکاب جرم، احساس تقصیر، احساس انتقام، پشیمانی، اقدام به خودکشی، علاقه مندی به ازدواج و رضایت از مراکز بازپروری (جدول ۱ و ۲) به تحلیل وضعیت این گروه پرداخته ایم.

با توجه به جدول شماره ۱ می بینیم که بیشترین درصد زنان (۵۶٪) در سنین ۱۹-۱۲ سال قرار دارند و بیشترین درصد زنان روسپی (۹۹٪) ساکن شهر هستند، بیشترین درصد زنان روسپی (۶۹/۵۲٪) از بین زنان شهرستانی است، بیشترین درصد زنان روسپی (۴۵/۷۱٪) دارای تحصیلات راهنمایی هستند و مجرد و بیکار هستند. اکثرا در نزد پدر و مادر تنی خود زندگی می کنند و بیشتر این زنان در خانواده هایی بوده اند که اعضای آنها بین ۳ تا ۵ نفر است. بیشتر این زنان مواد مخدر مصرف می کنند و علاقه مند به کتابهای عشقی هستند و در ۵۸/۰۹ درصد موارد، اوقات فراغت خود را صرف تفریح (سینما، قمار، مشروب، تماشای ویدیو و مهمانی) می کنند.

جدول ۱: توصیف وضعیت آزمودنی‌ها در هر یک از ابعاد مورد پژوهش

درصد	فراوانی	جمع صفات	متغیر
۵۳/۳۴	۵۶	۱۲-۱۹	سن
۲۴/۷۶	۲۶	۲۰-۲۷	
۱۴/۲۸	۱۵	۲۸-۳۵	
۷/۶۱	۸	۳۶-۴۳	
۹۴/۲۸	۹۹	شهر	محل تولد
۵/۷۱	۶	روستا	
۳۰/۴۷	۳۲	تهران	نوع شهر
۶۹/۵۲	۷۳	شهرستان	
۱۳/۳۳	۱۴	بی سواد	میزان تحصیل
۲۹/۵۲	۳۱	ابتدایی	
۴۵/۷۱	۴۸	راهنمایی	
۱۱/۴۲	۱۲	دیپلم و بالاتر	
۵۷/۱۴	۶۰	مجرد	وضعیت تاهل
۱۳/۳۳	۱۴	متاهل	
۲۹/۵۲	۳۱	متارکه	
۶۶/۶۶	۷۰	بی کار	اشتغال
۳۳/۳۳	۳۵	شاغل	
۵۱/۴۲	۵۴	دارای پدر و مادر	وضعیت خانوادگی
۱۲/۳۸	۱۳	دارای ناپدری و نامادری	
۲۵/۷۱	۲۷	فرزندخواندگی	
۶/۶۶	۷	شبهانه‌روزی	
۴۷/۶۱	۵۰	۳-۵	تعداد اعضای خانواده
۲۶/۶۶	۲۸	۵-۷	
۱۱/۴۲	۱۲	۷-۹	
۶۵/۷۱	۶۹	مواد مخدر	استفاده از مواد مخدر و الکل
۲۰	۲۱	الکل	
۱۷/۱۸	۱۸	ادبی و شاعرانه	نوع علاقه به کتاب
۲۱/۸۷	۲۳	پلیسی و جنایی	
۴۹/۵۲	۵۲	عشقی	
۱۱/۴۸	۱۲	علمی	

جدول ۲: توصیف وضعیت آزمودنیها در هر یک از ابعاد پژوهش

متغیر	جمع صفات	فراوانی	درصد
گذران اوقات فراغت	مطالعه	۱۲	۱۱/۴۲
	تفریح	۶۱	۵۸/۰۹
پابندی به مذهب	زیاد	۱۲	۱۱/۴۲
	کم	۳۱	۲۹/۵۲
	متوسط	۳۰	۲۸/۵۷
	هیچ	۳۲	۳۰/۴۷
سابقه ی محکومیت	بله	۹۱	۸۶/۶۶
	خیر	۱۴	۱۳/۳۳
رضایت از جنسیت خود	بله	۶۲	۵۰/۰۴
	خیر	۴۳	۴۰/۹۵
علت ارتکاب جرم	ضعف در مذهب	۶	۵/۷۱
	کمبود محبت	۴۷	۴۴/۷۶
	فقر مالی و رفاهی	۶	۵/۷۱
	تاثیر دوستان	۲۰	۱۹/۰۴
	همه موارد	۲۶	۲۴/۷۶
	در خودم	۳۱	۲۹/۵۲
احساس تقصیر	در خانواده	۵۰	۴۷/۶۱
	در دوستان	۲۱	۲۰
	در فامیل	۳	۲/۸۵
احساس انتقام	از خانواده	۳۷	۳۵/۲۳
	از دوستان	۲۱	۲۰
	از اقوام	۳	۲/۸۵
	هیچکس	۴۴	۴۱/۹۰
احساس پشیمانی	بله	۷۴	۷۰/۴۷
	خیر	۳۱	۲۹/۵۲
علاقه به ازدواج	بله	۵۴	۵۱/۴۲
	خیر	۵۱	۴۸/۵۷
رضایت از مراکز بازپروری	بله	۲۹	۲۷/۶۱
	خیر	۷۶	۷۲/۳۸

نتایج بررسی ها نشان می دهد که فقط ۳۰/۴۷ درصد روسپی ها پابند به اعتقادهای دینی نیستند و اعمال مذهبی را انجام نمی دهند، ۸۶/۶۶ درصد سابقه ی محکومیت دارند و ۴۰/۶۵ درصد آنها احساس عدم رضایت از جنسیت خود را دارند. زنان روسپی، علت ارتکاب جرم خود را در ۴۴/۷۶ درصد، کمبود محبت و اشکال در روابط خانوادگی ذکر کرده اند و در ۴۷/۶۱ درصد اعضای خانواده اعم از پدر، مادر، خواهر، برادر و همسر را در وضعیت خود مقصر می دانند و در ۳۵/۲۳ درصد، نسبت به خانواده (پدر، مادر، خواهر، برادر و شوهر) خود احساس انتقام دارند و در

حالی که ۷۰/۴۷ درصد، اظهار کرده اند که از کار خود پشیمان هستند، ۲۹/۵۲ درصد، از کار خود پشیمان نیستند.

برای اثبات وضعیت موجود، داده های به دست آمده را تحلیل کرده ایم (جدول ۳). تحلیل نتایج نشان می دهد که اکثر زنان روسپی (۵۳/۳۴ درصد) به طور معنی داری در دامنه سنی ۱-۱۲ سال قرار دارند ($\chi^2_{(3)} = 51/22$ و $P > 0/01$) و بیشتر آنها (۹۴/۲۸ درصد) به طور معنی داری متولد شهر هستند ($\chi^2_{(1)} = 82/37$ و $P > 0/01$). اکثر زنان روسپی (۶۹/۵۲ درصد) به طور معنی داری شهرستانی هستند ($\chi^2_{(1)} = 16/009$ و $P > 0/01$). میزان تحصیلات اکثریت زنان روسپی (۴۵/۷۱ درصد) به طور معنی داری در سطح راهنمایی است ($\chi^2_{(3)} = 32/334$ و $P > 0/01$). اکثر زنان روسپی (۵۷/۱۴ درصد) به طور معنی داری مجرد ($\chi^2_{(2)} = 30/914$ و $P > 0/01$) و بیکار هستند ($P > 0/01$) و $\chi^2_{(1)} = 11/666$. اکثر این زنان (۵۱/۴۲ درصد) به طور معنی داری دارای والدین تنی هستند ($\chi^2_{(4)} = 79/41$ و $P > 0/01$). تعداد خانواده اکثر آنها (۴۷/۶۱ درصد) به طور معنی داری بین ۳-۵ نفر است ($\chi^2_{(3)} = 34/16$ و $P > 0/01$). و اکثر زنان روسپی (۶۵/۷۱ درصد) به طور معنی داری مواد مخدر مصرف کرده اند ($\chi^2_{(2)} = 38/62$ و $P > 0/01$). به کتابهای عشقی علاقه دارند ($P > 0/01$) و $\chi^2_{(2)} = 35/99$ و اوقات فراغت خود را به صورت تفریح می گذرانند ($P > 0/01$ و $\chi^2_{(2)} = 34/686$) و معمولاً (۳۰/۴۷ درصد) پای بند مذهب نیستند ($P > 0/05$ و $\chi^2_{(3)} = 10/39$).

سابقه محکومیت دارند ($\chi^2_{(1)} = 56/466$ و $P > 0/01$) علت ارتکاب جرم خود را به طور معنی داری کمبود محبت و اشکال در روابط خانوادگی توصیف کرده اند ($\chi^2_{(4)} = 54/857$ و $P > 0/01$) اکثر آنها (۴۷/۶۱ درصد) به طور معنی داری خانواده را مقصر می دانند ($P > 0/01$ و $\chi^2_{(3)} = 43/990$) در حالیکه (۴۱/۹۰ درصد) آنها به طور معنی داری قصد انتقام ندارند ($P > 0/01$ و $\chi^2_{(4)} = 38/048$). لیکن نسبت قابل توجهی (۳۵/۲۳ درصد) حس انتقام از خانواده دارند و از کار خود پشیمان هستند ($P > 0/01$ و $\chi^2_{(1)} = 17/609$) و بیشتر آنها (۵۱/۴۲ درصد) علاقه به ازدواج دارند، لیکن این نسبت در مقابل نسبت کسانی که علاقه به ازدواج ندارند (۴۸/۵۷ درصد) معنی دار نیست ($P > 0/01$) و $\chi^2_{(1)} = 0/085$ به طور معنی داری از مراکز بازپروری رضایت ندارند ($P > 0/01$ و $\chi^2_{(1)} = 21/038$).

جدول ۳: تحلیل یافته‌ها در مورد وضعیت زنان روسپی

شاخص‌ها متغیرها	تعداد	نما (شاخص متوسط) درصد	X^2	درجه آزادی	معنی داری	ضریب توافق
سن	۱۰۵	۵۳/۳۴ ۱۹-۱۲سال	۵۱/۲۲	۳	$P > 0.01$	۰/۵۷۲
محل تولد	۱۰۵	۹۴/۲۸ شهر	۸۲/۳۷	۱	$P > 0.01$	۰/۶۶۳
نوع شهر	۱۰۵	۶۹/۵۲ شهرستان	۱۶/۰۰۹	۱	$P > 0.01$	۰/۳۶۴
میزان تحصیلات	۱۰۵	۴۵/۷۱ راهنمایی	۳۲/۳۳۴	۳	$P > 0.01$	۰/۴۸۵
وضعیت تاهل	۱۰۵	۵۷/۱۴ مجرد	۳۰/۹۱۴	۲	$P > 0.01$	۰/۴۷۵
وضعیت اشتغال	۱۰۵	۶۶/۶۶ بیکار	۱۱/۶۶۶	۱	$P > 0.01$	۰/۳۱۶
وضعیت خانوادگی	۱۰۵	۵۱/۴۲ دارای پدر و مادر	۷۹/۴۱	۴	$P > 0.01$	۰/۶۵۶
تعداد افراد خانواده	۱۰۵	۴۷/۶۱ ۵-۳نفر	۳۴/۱۶	۳	$P > 0.01$	۰/۴۹۵
مصرف مواد و الکل	۱۰۵	۶۵/۷۱ موادمخدر	۳۸/۶۲	۲	$P > 0.01$	۰/۵۱۸
علاقه به کتاب	۱۰۵	۴۹/۵۲ کتابهای عشقی	۳۵/۹۹	۳	$P > 0.01$	۰/۵۰۵
گذران اوقات فراغت	۱۰۵	۵۸/۰۹ تفریح	۳۴/۶۸۶	۲	$P > 0.01$	۰/۴۹۸
پای‌بندی به دین اسلام	۱۰۵	۳۰/۴۷ اصلا	۱۰/۳۹	۳	$P > 0.05$	۰/۳۰۰
سابقه محکومیت	۱۰۵	۸۶/۶۶ دارند	۵۶/۴۶۶	۱	$P > 0.01$	۰/۵۹۱
رضایت از جنسیت خود	۱۰۵	۵۹/۰۴ بله	۳/۴۲۸	۱	$P > 0.05$	۰/۱۷۸
علت ارتکاب جرم	۱۰۵	۴۴/۷۶ کمبود محبت و اشکال در روابط خانوادگی	۵۴/۸۵۷	۴	$P > 0.01$	۰/۵۸۵
مقصر بودن	۱۰۵	۴۷/۶۱ خانواده	۴۳/۹۹۰	۳	$P > 0.01$	۰/۵۴۳
وجود حس انتقام	۱۰۵	۴۱/۹۱ هیچ‌کس	۳۸/۰۴۸	۴	$P > 0.01$	۰/۵۱۶
پشیمان بودن از کار خود	۱۰۵	۷۰/۴۷ بله	۱۷/۶۰۹	۱	$P > 0.01$	۰/۳۷۸
علاقه‌مندی به ازدواج	۱۰۵	۵۱/۴۲ بله	۰/۰۸۵	۱	$P > 0.50$	۰/۰۲۸
رضایت از مراکز بازپروری	۱۰۵	۷۲/۳۸ خیر	۲۱/۰۲۸	۱	$P > 0.01$	۰/۴۰۸

بحث و نتیجه‌گیری

به طور خلاصه پروفایل وضعیت اقتصادی - اجتماعی و خانوادگی زنان روسپی شهر تهران، عبارت است از زنان ۱۹-۱۲ ساله، مجرد، بیکار و دارای تحصیلات راهنمایی که در یک خانواده ۳-۵ نفره با والدین زندگی می‌کنند و علاقمند به کتابهای عشقی هستند، این زنان مواد مخدر مصرف می‌کنند و به مسایل دینی پای‌بند نبوده و اوقات فراغت را به صورت تفریح گذرانده و دارای سوابق محکومیت می‌باشند. اکثر این زنان علت ارتکاب جرم را کمبود محبت خانواده و اشکال در روابط خانوادگی دانسته و خانواده را مقصر روسپی شدن خود می‌دانند، با این حال حس انتقام نداشته و از کار خود پشیمان هستند. این زنان سابقه اقدام به خودکشی دارند و علیرغم این مسایل اکثرا به ازدواج علاقه دارند. از طرف دیگر، از خدمات مراکز بازپروری ناراضی‌اند.

همانگونه که می بینیم یافته های پژوهش، با نتیجه گیریهای استن و همکاران (۱۹۸۷) لویت (۱۹۹۸) سورتیس (۱۹۹۸) لایور و همکاران (۱۹۹۲) پارکر و همکاران (۱۹۹۳) و کراز و همکاران (۲۰۰۰) همسو است. هر چند می توان گفت احترام به شخصیت زن و رشد اخلاق، آگاه سازی، آموزش مهارت علمی و فنی می تواند عامل موثری در جلوگیری از خودفروشی باشد، ولی ظاهراً باید از بدینی جرم شناسانه دهه های ۱۹۷۰ فاصله گرفت و نقش «انتخاب» را در جرمها با دقت بیشتری مورد نقد و بررسی قرار داد. واقعیت آن است که اکثر مردم، آنچه را انجام می دهند انتخاب می کنند. بنابراین باید در ابتدا با تغییر محیط و شناسایی عوامل خطرآفرین به صورتی دایم و نظام یافته، زمینه ارتکاب این رفتارهای انحرافی را کاهش دهیم. بدیهی است بازآموزیها و بازتوانیها همراه با تغییر طرز تفکر جامعه در ارتباط با آنان می تواند موجب تغییر رفتار آنان شود چون با کسب مهارتها می توانند وارد بازار کار شوند و با فرارگیری در کانونهای خانوادگی احساس تعلق کنند و به اخلاق اجتماعی احترام بگذارند.

منابع

- دورانت ویل. (بی تا). مشرق زمین گاهواره تمدن. آرام احمد (۱۳۶۷) تهران سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- دورانت ویل. (بی تا). قیصر و مسیح. ترجمه ی عنایت حمید و همکاران (۱۳۶۷) تهران، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- زند مقدم محمود. (۱۳۶۵). قلعه. انتشارات مازیار.
- ستوده، هدایت اله. (۱۳۸۳). مقدمه ای بر آسیب شناسی اجتماعی. انتشارات آوای نور
- ستوده، هدایت اله، میرزایی، بهشته و پازند افسانه. (۱۳۸۵). روان شناسی جنایی، انتشارات آوای نور.
- فرمانفرمایان، ستاره. (۱۳۴۹). روسپیگری در شهر تهران. آموزشگاه عالی خدمات اجتماعی.
- King, L.a. (1998). Ambivalence over emetional expression and reading emotions in situations and faces. *Journal of personality and social Psychology*.
- Krause, Ed, Robins. C. Jand Lyncll, T.R. (2000). Amediational model relating sociotraphy , ambivalence over emotional expression and disordered eating *Psychology of women quartely* 24 (4)328-335.
- Lawier, K. Schinied L. (1992). woman and bealth *Jurnal of. Behavioral medicine* 4(10): 27-41.
- Levit D.13. (1991). Gender differences in ego defenses in odolescence: Sex roles as one way to understan the differences. *Journal of personality and social psychology*, ۶, 992 -999.

- Stein , I.A, New comb, M.D., Bentler, P.M. (1987). An 8- year study of multiple in fluences on drug use and drug use consequences. *Journal of personality and Social psychology*, 53, 1094-1105.
- Burtees, P.G (1998). Social support, residual unversity and depressive out come *Social psychiatry*, 15: 71-80.